

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/167/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8818200591
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8818200591.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcu: POHOTOVOST', s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, proti žalovanej: Z. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXX/XX, K. S., o zaplatenie 588 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 7Csp/20/2018- 41 zo dňa 26.07.2018, jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania.

Žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 300 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 300 eur od 21.03.2016 do zaplatenia a to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 2 % s tým, že o výške náhrady trov konania súd rozhodne osobitným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Súd prvej inštancie rozhodnutie právne odôvodnil podľa ustanovení § 1 ods. 2, § 2 písm. a) a b), § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len ZoSÚ), § 52 ods. 1 a 2, § 53 ods. 1,2,3 a 5, § 54 a § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka.

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere sa žalovaná zaviazala vrátiť úver vo výške 300 eur a zaplatiť odplatu vo výške 288 eur, pričom RPMN bola v zmluve dohodnutá vo výške 28 % a priemerná hodnota RPMN vo výške 14,15 %. Dohodou o plnení v splátkach uzavretou v rovnaký deň ako bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere, sa zmluvné strany dohodli na zmene zmluvy tak, že žalovaná uhradí celkovú čiastku 588 eur v 12 mesačných splátkach po 49 eur, pričom výška RPMN je 300,29 % a priemerná výška RPMN je 14,15 %. V prípade, že by splácanie úveru v mesačných splátkach bolo priamo v zmluve o spotrebiteľskom úvere, výška RPMN by bola 300,29 %, čo je zásadný rozdiel oproti údaju v zmluve (28 %). Neuvedením mesačných splátok do zmluvy, ale do osobitnej dohody, žalobca dosiahol, že údaj o RPMN daného úveru bol značne nižší. Súd prvej inštancie mal na základe uvedeného za to, že žalobca zvoleným postupom dosiahol to, že v zmluve je uvedená nižšia výška RPMN, ako tá, za akú bol faktický úver poskytnutý. Žalobca takýmto spôsobom vedome uviedol v zmluve o spotrebiteľskom úvere nesprávnu výšku RPMN v neprospech spotrebiteľa. Uvedenie nižšej RPMN v zmluve mohlo mať značný vplyv na rozhodnutie žalovanej - spotrebiteľa zmluvu so žalobcom uzavrieť. Neuvedenie údaju o RPMN, resp. uvedenie nesprávnej výšky

RPMN má za následok, že úver je zo zákona bezúročný a bez poplatkov. Ďalej súd prvej inštancie považoval za rozporné s dobrými mravmi poskytnutie úveru spotrebiteľovi za cenu (úrok vo výške 68 % p. a.) prevyšujúcu o 100% priemernú cenu porovnateľných úverov poskytovaných bankami (pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou od 1 roka do 5 rokov v marci 2015 činil úrok 12,33 % p. a.). Vzhľadom na uvedený záver preto súd prvej inštancie považoval dohodu o výške úrokov za absolútne neplatnú v zmysle § 41 Občianskeho zákonníka. Pôvodný žalobca poskytol žalovanej spotrebiteľský úver vo výške 300 eur, pričom žalovaná na poskytnutý úver neuhradila žiadnu sumu. Keďže predmetný úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov, žalobcovi vzniklo iba právo na zaplatenie nevrátených finančných prostriedkov vo výške 300 a v prevyšujúcej časti súd prvej inštancie žalobu zamietol.

4. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok. Žalobca mal v konaní úspech v časti, v ktorej súd žalobe vyhovel a teda v časti o zaplatenie 300 eur, čo predstavuje úspech 51 % a neúspech 49 %, čo predstavuje úspech žalovanej a to v časti, v ktorej súd žalobu zamietol. Žalobcovi tak po odpočítaní úspechu žalovanej vznikol nárok na náhradu trov konania v pomere 2 %, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

5. Žalobca podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote proti rozsudku súdu prvej inštancie v jeho výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti. Uviedol, že v danom prípade ide o nárok na náhradu škody spôsobenej trestným činom úverového podvodu v zmysle ust. § 222 ods. 1 Trestného zákona a nie nárok vyplývajúci z uzatvorenej zmluvy o úvere. Poukázal na to, že Okresný súd Vranov nad Topľou trestným rozkazom č. k. 13T/167/2016-87 zo dňa 16.11.2016 uznal žalovaného vinným zo spáchania prečinu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona a podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku odkázal žalobcu ako poškodeného so svojím nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie. Predmetný trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 13.12.2016. Civilný súd je viazaný záverom trestného súdu o vzniku škody a vzhľadom na skutočnosť, že vznik škody je súčasťou skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu, je civilný súd povinný vykonať dokazovanie len o výške škody spôsobenej trestným činom a nie o vzniku a existencii škody. Súd prvej inštancie sa mal zaoberať v rozsudku výškou náhrady škody a nie náležitosťami uzavretej zmluvy o úvere. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok KS v Banskej Bystrici č. k. 15Co/187/2017-88 zo dňa 04.10.2017, rozsudok KS v Žiline č. k. 11Co/108/2017-63 zo dňa 12.09.2017, rozsudok OS Galanta č. k. 17C/277/2016-36 zo dňa 13.04.2017 a rozsudok OS Pezinok č. k. 9C/128/2016-53 zo dňa 25.01.2017. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vrátil na ďalšie konanie.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

7. Odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, keď súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci a vec aj správne právne posúdil. S poukazom na uvedené, odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne, v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil, a keďže sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia stotožňuje, na tieto dôvody v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP odkazuje.

8. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcu ohľadne uplatneného nároku na náhradu škody spôsobenej trestným činom úverového podvodu v zmysle ust. § 222 ods. 1 Trestného zákona a nie nároku vyplývajúceho z uzatvorenej zmluvy o úvere odvolací súd uvádza, že rozhodnutie v trestnom konaní v časti nároku na náhradu škody, nezaložilo nárok samotný, od ktorého by mohol poškodený - žalobca odvíjať svoje právo na plnenie. Civilnoprávne konanie je v danom prípade viazané uvedeným výrokom trestného rozsudku v kontexte spáchaného trestného činu a tým, kto ho spáchal v rozsahu miery, do ktorej sú znaky skutkovej podstaty trestného činu zároveň okolnosťami významnými pre rozhodnutie o náhrade škody. Znaky trestného činu sú uvedené jednak vo všeobecnej časti Trestného

zákona a jednak v jeho osobitnej časti. Civilnoprávny súd je viazaný závermi trestného súdu o tom, kto škodu spôsobil, komu bola spôsobená a že škoda bola spôsobená v príčinnej súvislosti s protiprávnym úkonom, majúcim znaky trestného činu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obdo/41/2011 zo dňa 17.5.2012 v zmysle Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 269/2011-55 zo dňa 23.11.2011). Nárok na náhradu škody je následne preskúmaný civilnoprávnym súdom postupom podľa Civilného sporového poriadku v zmysle uvedených zásad civilného práva hmotného (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/30/2018 zo dňa 13.11.2018).

9. Súd prvej inštancie dospel k správne právnemu záveru o bezúčinnosti a bezpoplatkovosti úveru poskytnutého žalovanej žalobcom na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzatvorenej medzi sporovými stranami dňa 20.03.2015.

10. Zmyslom zákonnej úpravy o spotrebiteľských úveroch je ochrana záujmov spotrebiteľa. Jednou z podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 9 ods. 2 písm. j) ZoSÚ, je ročná percentuálna miera nákladov (RPMN), absencia ktorej náležitosti má za následok, že tento úver sa považuje za bezúčinný a bez poplatkov. RPMN predstavuje údaj dôležitý pre vyjadrenie celkových nákladov na úver a spotrebiteľom pomáha tento údaj spoznať, aké všetky náklady budú spojené so spotrebiteľským úverom. Tým, že celkové náklady sú vyjadrené v percentuálnych bodoch, zjednodušuje sa tým spotrebiteľovi porovnanie obdobných produktov na finančnom trhu a tak aj výber úveru, pre toho - konkrétneho spotrebiteľa najvýhodnejšieho.

11. Odvolací súd považuje uzavretie osobitnej dohody o splátkach úveru za obchádzania ZoSÚ s cieľom vyhnúť sa kontrole neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve. Žalobca v zmluve o spotrebiteľskom úvere z 20.03.2015 uviedol výšku ročnej percentuálnej miery nákladov 28 %, ale v dohode o plnení splátkach z toho istého dňa, ktorá mení zmluvu o spotrebiteľskom úvere v spôsobe splatenia, je už výška ročnej percentuálnej miery nákladov určená na 300,29 %. Počet a výška splátok má vplyv na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov. Takéto konanie žalobcu vyhodnotila Národná banka Slovenska vykonávajúca dohľad nad subjektmi finančného trhu v oblasti bankovníctva ako nekalú obchodnú prax a rozhodnutím o predbežnom opatrení zo 07.06.2016 sp. zn. GÚV-709/2016 bola spoločnosti POHOTOVOST', s.r.o., uložená povinnosť zdržať sa používania nekalej obchodnej praxe spočívajúcej v tom, že so spotrebiteľom je súčasne, alebo v bezprostrednej časovej následnosti uzatváraná zmluva o spotrebiteľskom úvere splatnom jednorázovo a dohoda o splátkach toho istého úveru. Odvolací súd má za to, že spôsob, akým žalobca uzavrel so žalovanou zmluvu o spotrebiteľskom úvere a dohodu o plnení v splátkach je klamlivou obchodnou praxou v zmysle ustanovenia § 8 ods. 3, 4 Zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, keď nejasným, nezrozumiteľným, viacvýznamovým a nevhodným spôsobom poskytol žalovanej ako spotrebiteľovi informáciu o RPMN.

12. Nesprávne, zavádzajúce uvedenie údajov o RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere má rovnaké následky ako keby v zmluve tento údaj nebol uvedený vôbec. Uvedenie nesprávneho údajov RPMN je bezo sporu klamaním spotrebiteľa, a preto nie je možné priznať takejto praxi miernejšie dôsledky ako tie, ktoré predpokladá § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ. Povinnosťou žalobcu vystupujúceho v postavení dodávateľa bolo postupovať voči spotrebiteľovi s odbornou starostlivosťou, a teda uviesť údaj o RPMN zodpovedajúci skutočnosti už v samotnej zmluve o úvere (teda zohľadňujúci všetky náklady s poskytnutím tohto úveru spojené a zohľadňujúci plnenie dlhu v splátkach), keďže dodávateľ je v porovnaní so spotrebiteľom profesionálom so skúsenosťami a výrazne lepšími poznatkami v oblasti, v rámci ktorej vyvíja podnikateľskú činnosť. ZoSÚ ustanovil osobitné náležitosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy tak, aby za účelom odstránenia tejto faktickej nerovnováhy medzi dodávateľom a spotrebiteľom bol spotrebiteľ účinným spôsobom informovaný o podmienkach spotrebiteľského úveru a vedel čo najlepšie posúdiť všetky právne dôsledky vyplývajúce pre neho z uzatvorenej úverovej zmluvy. Bez toho, aby boli v zmluve uvedené objektívne údaje umožňujúce spotrebiteľovi orientovať sa medzi úvermi poskytovanými rôznymi dodávateľmi a posudzovať výhodnosť podmienok, za akých má byť spotrebiteľovi úver poskytnutý, nedochádza k naplneniu cieľa zákona o spotrebiteľských úveroch. S ohľadom na ust. § 11 je preto opodstatnené vyhodnotiť úver poskytnutý žalobcovi ako bezúčinný a bez poplatkov.

13. Taktiež je správny záver súdu prvej inštancie, že zmluvné dojednanie o výške úroku odporuje ustanoveniu § 39 Občianskeho zákonníka.

14. Zo štatistických údajov Národnej banky Slovenska vyplynulo, že v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere medzi sporovými stranami bola priemerná výška úroku pri úveroch s dobou splatnosti od 1 roka do 5 rokov poskytovanými komerčnými bankami vo výške 12,33 % ročne. Úroky dohodnuté pri poskytnutí úveru predstavujú odmenu za užívanie takto poskytnutej istiny. V danom prípade v zmysle ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka aj v prípade, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov a nejde o spotrebiteľský úver, podľa zákona o spotrebiteľských úveroch, odplata nesmie podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú bankami za spotrebné úvery v mieste bydliska spotrebiteľa a v čase uzatvorenia zmluvy.

15. Je nepochybné, že neprimerane vysoké úroky dojednané v zmluve o spotrebiteľskom úvere, sú všeobecne považované za odporujúce uznávaným pravidlám správania sa a vzájomným vzťahom medzi ľuďmi a mravným princípom spoločenského poriadku a teda sú v rozpore s dobrými mravmi. Neprimeranou a preto odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov, ktorá podľa názoru súdu podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvykle určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným najmä bankami pri poskytovaní úverov.

16. V prejednávanej veci mal odvolací súd za preukázane, že úroky dojednané v predmetnej spotrebiteľskej zmluve túto obvyklú mieru podstatným spôsobom prevyšujú, keďže boli dojednané vo výške 5,5 násobku priemernej úrokovej sadzby pri úveroch poskytovaných bankami v čase uzatvorenia predmetnej úverovej zmluvy. Poukazuje na rozhodnutie odvolacieho súdu pod sp. zn. 3Co/151/2013 zo dňa 25.09.2013, v ktorom dospel k záveru, že vo veciach tzv. nebankových subjektov sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako 100 % oproti priemeru bánk a musia sa zohľadniť aj osobitosti prípadu. Na základe vyššie uvedených skutočností preto možno jednoznačne konštatovať, že výška úrokovej sadzby prejednávanej zmluvy podstatným spôsobom prevyšuje obvyklú mieru úrokov z úverov poskytovaných komerčnými bankami v čase jej uzatvorenia, keďže je o viac ako 500 % vyššia ako priemerná výška úrokovej sadzby pri spotrebiteľských úveroch pri dobe ich splatnosti do 1 roka a teda ide o zmluvné dojednanie odporujúce ustanoveniu § 39 Občianskeho zákonníka.

17. V zmysle judikatúry súdov vrátane európskeho súdu nie je nevyhnutné, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.5.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku zo dňa 19.02.1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23.06.2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

18. Na základe uvedených skutočností preto má žalobca nárok iba na zaplatenie nesplatenej istiny úveru spolu so zákonným úrokom z omeškania vo výške 300 eur s 5 % úrokom z omeškania od 21.03.2016 do zaplatenia. A preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba žalobcu v prevyšujúcej časti zamietnutá, ako aj vo výroku o nároku na náhradu trov konania ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1,2 CSP potvrdil.

19. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalovaná bola úspešná, no v priebehu odvolacieho konania jej žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalobcovi ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

20. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).